

Avskrift.

KARLSTADS
FÖRSVARSRÅDE

HEMLIG
Jämlikt kung. 1938 nr 767.

FÖRSVARSSTABEN
KOMMUNIKATIONSÄVEDELNINGEN
Ink 23/9 1944 nr HT 27 K

Ink. d. 25/9 1944 till
KUNGL. JÄRNVÄGSSTYRELSEN
MILITÄRBYRÅN
D. Nr. H 110:1/1944

Till Militärbefälhavaren för V. militärområdet.

Kontrollloff på tyskt
sjukmståg med rapport.

KARLSTADS
FÖRSVARSRÅDESSTAB

Ink. d. 22/9 1944 Dnr H:2787
Exp. d. 22/9 1944 Er H:2787b

V. Militärbefälstaben

Avd II a

Ink 22/9 1944 Dnr H 4759
Avg 22/9 1944 Expar H 3779

Inskändes till Fst avd X

25/9 1944

Översändes till Byråchefen vid
Kungl. Järnvägsstyrelsens militär-
byrå för kännedom.

H. Kring
Avdelningschef.

Härmed får jag värdsamt insända rapport efter kommandering som kontrollloff på tyskt sjukmståg Charlottenberg - Torned - Charlottenberg 9/9 - 15/9 1944.

Tp bestod av 46 personal, varav 3 läkare och 4 sjukaköterskor, samt 304 sårade och sjuka. De senare fördelade sig på omkring 250 kirurgiska fall (därav 50 svåra) samt återstoden interna sjukdomar. Vid framkomsten till Torned 11/9 ilastades från finskt sjukmståg 185 patienter. Ytterligare en tp väntades, men då denna ej kunde anlända till Torned under 11/9 kvarstod tåget till påföljande dag. Under natten anlände 13 sårade, vilka transporterats med flyg från Fiskerhalvön till Kem och 12/9 ilastades en kontingent av 106 patienter. Ett flertal sårade kommo från huvudförbandsplatser i norra avsnittet, där ryssarna med understöd av ett 30-tal bombplan samt 34-tons strv lyckats genombräta tyskarnas vänstra flygel och anfälllo i flanken. En anmärkningsvärd brist i tyska sjukmstågets utrustning var, att flaskblod ej fanns att tillgå för transfusion.

Vid återresan gjorde tåget uppehåll i Skinnakatteberg, där två ryssar från interneringslägret demonstrerade mot tåget. De kunde ej fasttagas på grund av tågets avgång. Strax före Krampon gjordes tåget kl 1445 ytterligare uppehåll varvid 5 - 6 ryska internerade samlades och fortsatte att demonstrera. På anmodan gingo de motvilligt tillbaka, men ytterligare några ryssar tillkommo, vilka trots tillsägelse fortsatte demonstrationen. På min order fasttogs en av ryssarna av en polis från tågpolispatr med avsikt att medföra honom på tåget och överlämna honom till polisen i Örebro, men ryssen lyckades slita sig. Då han efter förföljande fasttogs, ingrep en ryss och befriade den andre genom att bakifrån fatta om polisen och lägga honom omkull. Under tiden hade flera ryssar kommit tillstådes på cykel, så att antalet stigit till omkring 20. De verkade synnerligen desperata och möjligt är, att de missuppfattat situationen och trodde, att den som fasttagits skulle medföras till Tyskland som krigsfånge. Då ingen av dem kunde svenska och då situationen såg ut att tillspetsas och antaga alltför stora proportioner, gav jag order till personalen att gå tillbaka till tåget, vilket strax därpå avgick. Vid Krampon, som passerades med låg fart hade från därvarande läger samlats ca 50 ryssar, vilka

fortsatte demonstrationen med skrik och smädelser på tyska som att med gester visa, att de ville skära huvudet av tyskarna. Tyskarna iakttog god disciplin och förhållande ej på något sätt, att de reagerade för ryssarnas missfirnelser. På min fråga, var för ingen polispersonal var synlig, svarade stinsen att han ej hade fått någon underrättelse om transporten. Det passerade reporterades per tfn till Mtb vid framkomsten till Örebro.

Bortsett från det fullständigt felaktiga i att låta något göra uppehåll på ovannämnda platser, måste man ifrågasätta riktheten av att placera ett ryskt interneringsläger strax intill en viktig järnvägslinje. Något arbete hade dessa flyktingar inte vid ifrågasvarande tidpunkt och lika så syntes de sakna varje spår av disciplin, ordningshållning och renhållning.

Natten 10/9-11/9 avgick svenskt lasarettståg från Haparanda med 2 tim försening. Ilastningen av omkring 260 patienter i Tornedalen hade tagit 8 1/2 tim i anspråk, vilket enligt tyske chefläkaren i Kemi till största delen berodde på att ingen av den svenska personalen behärskade tyska ens nödtorftigt. Vid ilastningen av tyska sjuksköterskor den 12/9 biträdde jag en korporal och två polismän. Kontrollöfversten inställde sig, sedan ilastningen verkställdes.

Angående förhållandena i Finland inhämtades följande vid samtal med tyska och finska off. Tyskarna drogo tillbaka sina främsta linjer den 11/9, varvid ryssarna tryckte på och sökte störa tillbakaryckningen. På ett avsnitt av närdfronten hade ryssarna därvid gått i ett bakhåll och förlorat omkr 500 man och 4 strv. Finska off, soldater och sjuksköterskor hade enligt tysk uppgift gjort framställan om inträde i tyska armén och att få medfölja sjukståget. På morgonen 11/9 förekom oroligheter med skottlossning i Kemi, förorsakade av finska kommunister.

Vid återresan anmälde sig i Leckårr en tågpolisstr om två man, vilka medföljt det tyska sjukståget, som mötte vid nämnda stn. Anledningen till att tågpoliserna beordras, synes vara dunkel även för dem själva och är i själva verket en alldeles onödigt kostnad, då de i bästa fall göra samma nytta som de betydligt lägre avlönade vpl ordonnanserna.

Enligt avskrivet intygar
G. Ehrengranat
 G. Ehrengranat
 Kapten

Stockholm den 21. september 1944.

Folke Broberg
 Kapten